

BJS-21820

Poslovni broj: K-117/64-8

PRESDUDA
U IME NARODA

Općinski sud u Gospiću u vijecu sastavljenom od suca ovog suda Stanković Drage, kao predsjednika vijeca, te sudaca porotnika Brkljačić Jelene i Bogić Luke, kao članova vijeca, uz sudjelovanje Stilićević Katice kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv BOGOVIĆ JOSIPA, zbog kriv. djela iz čl. 311 KK, po većom optužnog prijedloga OJT Gospić od 6. VI 1964. godine broj KTS-255/64, nakon održane glavne i javne rasprave, dana 10. srpnja 1964. godine u prisutnosti OJT Gospić Dragana Markovića i okrivljenog Bogović Josipa, istoga dana,

Pre sud i o ja:

Okrivljeni BOGOVIĆ JOSIP, sin Ivana i Anje rođane Klavetić, rođen 27. I 1932. godine, u Gornjem Brekrižju, kotar Zagreb sa stalnim prebivalištem u Gornjem Kosinju kbr. 34, Hrvat, dr. SFRJ, neoženjen, izvršio visoku teološku školu, vojsku služio u JKA, u evidenciji kod vojnog odjeka Gospić,

kr i v j e :

Što je dana 10. listopada 1963. godine, u župnom uredu u G. Kosinju, nakon što je prethodno upoznat od strane Orgurić Petra, Mance Dragana, Petrović Petra i Klobučar Milana, da namjeravaju ilegalno preći preko državne granice u inostranstvo, i saznan, da im dade kakovu potvrdu ili dokument, koji bi u zemlji u koju pobjegnu prezentirali tamošnjoj policiji, da ih ova ne vrati u domovinu, svima izdao krene listove sa podacima i opisanja na latinskom jeziku, upisavši u rubrici "Opaska" neku vrstu karakteristika njihovih i njihovih obitelji sa vrijeme rata, upisavši tako u navedenoj rubrici krenog lista sa Mance Dragana: /u provođu/ "odlična karakteristika, odličan u vršenju dužnosti. Njegov otac ubijen od bezbojnika 1943. godine," a u kreni list sa Klobučar Milana: "odlična porodica. Njegov otac iz drugog rata bjegom spasio glavu", a isto tako i sličnog sadržaja u krene listove za Petrović Petra i Orgurić Petra, upativši ih, da te krene listove prezentiraju svadonicima u Krtu, koji će ih sagovoriti kod policije, i upoznavši ih da u slučaju da budu u bijegu osuđeni, dobivene krene listove unište,

dakle, kao vjerski predstavnik zloupotrebio slobodu vršenja vjerskih poslova u svrhe protivna ustavnom poretku,

Štice je počinio kriv. djelo protiv javnog reda i pravnog reda države zloupotrebom vjere i crkve u političke svrhe iz čl. 311 KK-a,

pa se temeljem istog zakonskog propisa

2.

o z u d j u j e

na kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) mjeseci.

Na osnovu čl. 90 ZKP-a okrivljeni je dužan na ime parafalnog iznosa platiti iznos od 7.000.- dinara (slovima: pet hiljada dinara).

Obrazloženje:

OJT Gospić optužnica prijedlogom od 6. juna 1964. godine broj KTS-255/64, tereti okrivljenog za kriv. djelo, po bliže opisano u izreci ove presude.

Okrivljeni djelo priznaje, ali se brani da je djelo počinio po nagovoru mladića kojima je izdavao krsne listove i u njima unosio podatke o porodici, da su mu ta lica kojima je izdavao krsne listove kazala da idu na rad u Novi Vinodol, ali da se neće dogoditi da idu i preko granice, pa da se im ovi krsni listovi trebati. Tvrđio je, da mu je bilo poznato, da su odnosno lica kojima je izdavao krsne listove sa političkim karakteristikama i ranije bježala preko granice, bila vraćena i vraćena sa granice. Ističe u svojoj odbrani, da je u momentu izdavanja krsnih listova mladićima rekao, kako naša domovina ne želi biti dom staraca, jer da je dosta mladića otišlo preko granice i da im je tom prilikom recitirao Aleksa Šantića pjesmu: "Ostajte ovdje .....!" Dalje je tvrdio, da ne može shvatiti značaj počinjenog kriv. djela, ali da pretpostavlja, da su mladići imali vezu vani i da im je Mance Dragan rekao da vrede karakteristike koje im je unio u krsnim listovima. Smatra da je njegovim djelovanjem nastao materijalni prestup, ali ne i formalni, jer da to njegovo djelovanje ne rezultira iz saznanja, svijesti i volje, ali da je takvim svojim djelovanjem prekršio pozitivne zakone ove zemlje i da samo u tome vidi svoju grešku. Konačno je izjavio, da gledajući sa sadašnjeg momenta, osjeća da je pogrešio, ali da prepušta sudu da odluči o njegovoj krivici.

U dokaznom postupku saslušani su svjedoci: Petrović Peter, Grgurić Peter, Klobučar Milan i Mance Dragan. Pročitana je prijava Uprava SUP-a Gospić i izvršen uvid u krsne listove (6 i 21).

Odbrana okrivljenog je neosnovana i neuvjerljiva. Naprotiv, vjerovatno je, a to je i činjenično utvrđeno i provedenim dokazima potvrđeno, da je okrivljeni svjesno i voljom počinio kriv. djelo na koje je optužen, zbog čega ga je sud i proglasio krivim.

Okrivljeni je kao svjedok sa služben u G. Kosinju sa nevedenim svjedocima dolazio čakće u kontakt, znao njihove namjere da žale da idu preko granice i u svrhu da ne budu vraćeni po organima talijanskih vlasti svjesno i sa određeni ciljem ponudio im svoje usluge, da ih preporuča kod tadašnjih vlasti preko crkvenih dostojanstvenika, kako bi bili prihvaćeni

3.

kao provjereni ljudi, obasira na određeni historijski profil njihovih porodica.

Is iskaza svjedoka Petrović Petra slijedi, da je okrivljeni prilikom izdavanja krenih listova rekao, da se po prelasku granice jave organima vlasti, da is je počelio srećan put i rekao da su se jave da bi znao kako su prošli. Prema iskazu ovog svjedoka okrivljeni je tačno znao za koju svrhu su mladići trebali krene listove sa posebnim političkim karakteristikama o svojoj porodici, jer je okrivljeni ovom svjedoku kreni list izdao kasnije nekolicina dana nego ostalima (12 i 41).

Prema iskazu svjedoka Orđurić Petra proizlazi da su se okrivljenog na dan 6. oktobra 1963. godine obratila njih četiri mladića ispred crkve Sv. Anje u H. Kosinju i stavili su do znanja da imaju namjeru da ilegalno pređu granicu, da ih otuđa nebi vratila vlasti, da is je potrebno da is okrivljeni u tu svrhu izda neki pisani dokument. Tom zgodom is je okrivljeni odgovorio, da o tome nije na ovom mjestu zgodno razgovarati, već da nakon završene mise dodju kod njega u kućni stan. Istoga dana su otišli kod okrivljenog u kućni stan i tako dobili krene listove, kojim prilikom is je okrivljeni rekao, da ako uspiju pobjeći preko granice, da se sa krenim listovima (koje is je izdao) jave u Trst kod biskupa, jer da će is biskup pomoći kod talijanske policije da ih ova ne vrati u Jugoslaviju (14 i 41 a tergo).

I svjedok Klebušar Milan, kao jedan od onih koji su od okrivljenog dobili krene listove sa političkim karakteristikama, isjavio je, da je okrivljeni znao da bježe preko granice i u koje će is svrhu služiti odnosno kreni listovi. Dakle, u koliko is uspije pobjeći u Italiju, da se odmah prijave kod amerikanca u Trstu i da će is oni pomoći da is Trste ne budu ponovo sa italijanskoj policiji vraćeni u Jugoslaviju. Brat ovog svjedoka, koji se inače nalazi u inostranstvu, pisao je da prilikom bjezga iz Jugoslavije svjedok ponese sobom takve krene listove, koji će is poslužiti kao podatak o osobi i porodici (18 i 41 a tergo). I oni su ih od okrivljenog, koji je sve to lijepo znao, lako dobili uz usmenu pouku kome i kako da se jave nakon dolaska u Italiju.

Svjedok Mance Dragan je također jedan od onih koji su od okrivljenog dobili krene listove sa političkim karakteristikama svoje porodice. Ovaj svjedok je isjavio da su njih četvorica došli kod okrivljenog i isjavili da su se dogovorili da ilegalno bježe preko granice, te da su zbog toga došli da is izda neke pisane potvrde, koje bi is služile, ukoliko uspješno pobjegnu u inostranstvo, da ih policija nebi vratila u Jugoslaviju. Nakon ovoga da is je okrivljeni izdao odnosno krene listove na latinskom jeziku ispisavši na njima karakteristike njihovih porodica za ratni period (sic!). Tada je okrivljeni rekao ovom svjedoku da će mu naplaćati da je bio dobar partner sađu ostalom omladinom i da je omladinu nagovarao da ide u crkvu, te da su je otac 1943. godine ubijen od bezbožnika. Prema iskazu ovog svjedoka, okrivljeni je ovako i slično rekao i ostalima mladićima kada is je pisao krene listove sa karakteristikama. U daljnjem iskazu svjedok je tvrdio, da is je okrivljeni rekao, da izdote krene listove neće navoditi u knjigu izdatih krenih listova, jer da u slušaju

./.

pokušaja bjega budu uhvaćeni, kruna listova trebaju uništiti a ukoliko im ne uspije to, da ipak nitko tko bi kontrolisao kod njega (okrivljenog) izdavanje krunih listova ne bi mogao utvrditi, da im je kruna listove izdao, pa ukoliko budu u buduće trebali odnose kruna listove, da da im ih on neće izdati neostajano. Kod pisanja krunog lista, kada je došao do rubrike "Opaska", okrivljeni je pitao svjedoka, kada i gdje su je poginuo otac i šta je prilikom pogibije bio, a svjedok mu je odgovorio da su je otac poginuo 1943. godine na Ljubovu u borbi sa partizanima i da je sa vrijemom pogibije bio ustaša.

Za vrijeme izdržavanja kazne od 30 dana u maju vjeseccu 1963. godine, okrivljeni je arao majku ovog svjedoka i pitao ju za sina, a kada mu je ona neodpitala da joj je sin u zatvoru zbog bijega preko granice, okrivljeni joj je rekao: "Jednik, zašto nije prije ilegalnog bijega javio sa kojom mamo da su ja izdao neku potvrdu pa se na bi javili iz Italije". Ovaj svjedok izjavio je, da ih je okrivljeni prilikom izdavanja krunih listova nasustavljao da ne idu vani i da im je tom prilikom citirao Aleksa Šantića pjesmu: "Ostajte ovdje.....!"

Isajudi u vidu izlozono, sud je utvrdio da je okrivljeni počinio kriv. djelo za kojega se tereti, jer se u njegovom djelovanju stiču sva obilježja kriv. djela zloupotreba vjere i crkve u političke svrhe iz čl. 311 KZ-a. Sav šinjentični supstret, satkan od istoga svjedoka, satrijalnih dokaza i djelosičnog priznanja okrivljenog, sam po sebi, na najoštriji način razotkriva lik delikventa, koji je svjesno i svojom htjenjem izvršio djelo. U djelovanju okrivljenog, kao sledog svećenika, ovaj sud nalazi jedan vid neoprostivog cinizma, jer njegovo djelovanje ekspansira van sfere funkcije crkve i vjere i poprisa formu štatočinskog političkog spletkarenja, što ga je i dovelo u sukob sa zakonima ove zemlje i postavilo ga na oštuzeničku klupu. Gdje je ovdje ono neophodno dostojanstvo, koje treba da kruni jednog apostola crkve i vjere T - Conjen svojom neobuzdanom ambicijom, lišenom svake etike i savjesti, okrivljeni se drzpuo da protusakonito proširuje svoju sferu djelovanja makar je znao i bio svjestan, doklen seže granica njegovog djelovanja u svojstvu svećenika.

Revnosni apostol crkve i vjere nikako nije smio do-svoliti sebi nevaljaku slabost da svojom blažosloven sije djevoljsko sjeme. Ipak, ispod svećeničke odore provirio je nevaljni intringent i od ažio se da iz najradnijih pobuda ispređa zlobne spletke. Ne, svećenička santsija nikako ne bi smjela biti krinka iza koje se sakriva zlobni intrigant, već simbol duhovnog bogatstva i moralne čistote.

Obzirena na svoju duhovnu kulturu i kvocjent intelligen-cije, okrivljeni kao vjerski dostojanstvenik, iisakko je znao da njegov rad nije u skladu sa misiijom svećenika, te njegovo djelovanje isa ove attribute protusakonitosti i društvene destruktivnosti. Koliko ovakva praksa okrivljenog odučara od svećeničke funkcije u naše dane kada su sve društvene anage usmjerenne ka jednom cilju - da šovjak postane bolji i da živi u mira i bratstvu, na seze unutar jedne zemlje, već u svjetakim razmjerama. Sud smatra da nije potrebno napominjati, da je djelovanje okrivljenog daleko od svake humanosti i onog kristalnog poštenja, koje treba

da krasi osobu svećenika.

Ako se usme da je okrivljeni prilikom izdavanja krasnih listova sa političkim karakteristikama ličnosti mladića i njihovih roditelja, koji su u prošlosti bili nosioći zla i pali pod udarom pravde ili toj pravdi izmakli, recitirao pjesmu A. Šantića: "Ostajte ovajje ....", onda s obzirom na karakter djelovanja okrivljenog, citiranje ove pjesme dokazuje samo to, da je riječ okrivljenoga čista da sakrije svoje misli i djelo. A to je zalata jedan žalostan primjer, koji dokazuje kako se praksa okrivljenoga razilazi od njegove riječi.

Prema odredbi čl. 46 Ustava SRNJ, vjerske zajednice odvojene su od države i slobodne su u vršenju vjerskih poslova i vjerskih obreda ... a protuustavna je sloupotreba vjere i vjerske djelatnosti u političke svrhe.

Ovo je okrivljeni znao, ali nije htjeo znati, jer ga je svijest i volja vodila jednom drugom cilju, da svoje svećeničke djelovanje pretvori u političku agenturu, na kojem putu nije htjeo znati za sekonske i etičke prepreke.

Im saznanje utvrđenih činjenica, dobiva se jasna predstava o karakteru kriv. djela, što ga je okrivljeni svjesno i voljelo počinio, zbog čega se njegova odbrana ukazuje neosnovanom, a unjesnom samo u toliko i sa jednim ciljem - da se prikrije i sakrije dijela istine o karakteru njegova djelovanja.

Pri odnjaravanju kazne, sud je okrivljenoga uzao u obzir njegovu mladost, a kao otežavajuće činjenicu da je već nekoliko puta kažnjavao po zudu za prekršaje. Imajući u vidu ove okolnosti, sud je okrivljenom izrekao relativno blagu kaznu. Izrečena kazna zatvora u trajanju od 6 (šest) mjeseci, kada se ima u vidu karakter počinjenog kriv. djela i ličnost okrivljenog, jeste relativno blaga kazna, ali ju je sud ipak izrekao, jer je smatrao, da će i ovako blaga kazna postići svrhu kažnjavanja: da spreči društveno opasne djelatnosti, da sprječiti učinioca da ne čini kriv. djela i omogućiti njegovo popravljanje, da učini vaspitni uticaj na druge da ne čine kriv. djela i da utiče na razvijanje društvenog morala i društvene discipline građana (čl. 3 KZ-a), a naročito da navođe okrivljenoga da ozbiljno razmisli, da preispita svoju mladu svijest i dodje do zrelog saznanja, te da u srcu svoje svijesti i savjesti sagleda negativan učinak svoje destruktivne djelatnosti i potencijalnu klicu nepoželjnih posljedica i da se u tom budućem radu ugleda na svoje kolege i najveće dostojanstvenike crkve i vjere, koji svojim konstruktivnim radom unidšu sebe do pozitivnog primjera.

Odлуka o troškovima krivičnog postupka temelji se na odredbi člana 90 st. 1 ZKP.

Zapisničar: **OPĆINSKI SUD U GOSPIČU**
dne, 10. srpnja 1964.g. Predsjednik vijeda: **Drago Stanković**
Stilinović Katica

6.

POUČKA O PRAVNOM LIJEHU:

Protiv ove presude nezadovoljna stranka ima pravo žalbe na Okružni sud u Gospiću u roku od 8 dana po prijemu iste. Žalba se podnosi u tri primjerka pisano ili usmeno na sudski zapisnik, a putem ovog suda.

O TOM OBAVLJASTI:

- 1.) OJT Gospić
- 2.) Bogović Josip, svjednik O. Kosinč

Za točnost otpavka
ovlaštenu službenik:

Berce Barica

ODLUKA JE PRAVOMOĆNA
OPĆINSKI SUD U GOSPIĆU

dne 14. rujne 1964

Upravitelj
sudske kancelarije.

